

**До 100-річчя
утворення
Західно-
Української
Народної
Республіки**

ЗУНР

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ІВАНА КУРАСА НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМЕНІ ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА НАН УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

1918 – 1923

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

ТОМ

4

Т – Я

Організатор проекту:

Факультет історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Видання здійснене за сприяння голови

Івано-Франківської обласної ради

ОЛЕКСАНДРА СИЧА

Пропоноване енциклопедичне видання вперше в українській та світовій історичній науці презентує читачеві комплексне дослідження одного з найяскравіших феноменів вітчизняної історії – доби Західно-Української Народної Республіки. Енциклопедія є результатом тривалих наукових студій і сучасного творчого осмислення фундаментальних процесів українського державотворення і соборності на початку ХХ століття, узагальнення здобутків вітчизняної та зарубіжної історіографії у вивченні даної проблеми за роки незалежності України. На великому і якісно новому джерельному матеріалі з вітчизняних і закордонних архівосховищ і наукових бібліотек, застосовуючи сучасні методологічні підходи й останні досягнення соціогуманітарних наук, автори видання – науковці з Івано-Франківська, Києва, Львова, Чернівців, Тернополя – розглядають передумови революційного чину в Галичині, внутрішню і зовнішню політику ЗУНР, її збройну боротьбу і міжнародне становище, національні, соціально-економічні, культурні, етноконфесійні процеси в краї, партійно-політичну систему ЗУНР, її правову і законотворчу діяльність тощо. Велику увагу приділено повсякденному життю та побутові населення західноукраїнського регіону в 1918–1923 рр., просопографічним аспектам історії ЗУНР, питанням історичної персоналістики і біографістики, відомим і мало-відомим історичним постатям борців за українську державність, незалежність і соборність, висвітленню різноманітних тем і сюжетів Енциклопедії за допомогою унікальних фотодокументів та оригінального, автентичного ілюстративного матеріалу.

Енциклопедичне видання пропонуємо увазі учнів, студентів, аспірантів, докторантів, викладачів вищої і середньої школи, усіх, хто цікавиться історією України ХХ століття.

Рецензенти:

Володимир Баран – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри нової та новітньої історії України Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Геннадій Боряк – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заступник директора Інституту історії України НАН України.

Ярослав Калакура – доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Костянтин Кондратюк – доктор історичних наук, професор кафедри новітньої історії України Львівського національного університету імені Івана Франка.

Юрій Терещенко – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, країнознавства і туризмознавства Київського національного лінгвістичного університету.

ТЕРЛЕЦЬКИЙ
Михайло Михайлович

ТЕРЛЕЦЬКИЙ
Степан

Чл. УЛТ в США. Автор спогадів "Моя служба в Українській Галицькій Армії".

П. у м. Ньюарк. Похований на укр. цвинтарі Св. Андрія м. Саут-Баунд-Брук (шт. Нью-Джерсі). Син Іван (1923–2015) воював в УПА.

Тв.: *Терлецький М.* 60 років тому // Свобода. 1970. 1 лип. С. 2; *Його ж.* Листи до редакції // Вісті Комбатанта. 1975. Ч. 5. С. 67.

Літ.: *Дашо С.* Ідіть – виконайте свій обов'язок! // Вісті Комбатанта. 1973. Ч. 2, 3; Микола Терлецький [некролог] // Свобода. 1988. 8 квіт. С. 7; Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Т. 1. Вінніпег, 1958. С. 271–286; Т. 5. Вінніпег, 1976. С. 103–108, 172; *Шебунчак Б.* Д-р Микола Терлецький (1891–1988) // Лікарський вісник. 1989. Ч. 1 (119). С. 66–67.

Оксана Дрогобицька

ТЕРЛЕЦЬКИЙ **Михайло Михайлович**

(12.01.1898 – д. і м. с. н.) – старшина УГА, службовець. Н. в м. Чернівці в сім'ї суд. урядника. З 1900 проживав у м. Львів, де здобув освіту в учител. семінарії.

На поч. РСВ зголосився добровольцем до Легіону УСС (щоб його взяли до війська, приписав собі 2 р.); на 1.06.1916 – старший стрілець 5-ї сотні. Брав участь у боях, пройшов увесь бойовий шлях. В УГА – з 11.1918, учасник боїв у м. Львів і наступних бойових дій; іменований хорунжим. Від серед. 07.1919 перебував на Наддніпрян. Україні. Отримав військ. звання четаря 1.08.1919. Наприкінці 08.1920 в складі військ. групи А. Кравса прибув до ЧСР, перебував у таборах м. Ліберець та Йозефов. Закінчив вищі торгов. курси в Ліберці. Згодом повернувся до Галичини. 1930-х проживав і працював приватним урядником у м. Львів.

Подальша доля невідома.

Дж.: Národní archiv – Ruské a ukrajinské emigrantské spolky a organizace v ČSR, Praha, Poděbrady. Ukrajinský hromadský komitét v ČSR se sídlem v Praze. 489. 5601–5800. 117.

Літ.: Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Т. 2. Вінніпег, 1960.

С. 332; Українські січові стрільці. 1914–1920. Львів, 1936. С. 150.

Петро Гуцал

ТЕРЛЕЦЬКИЙ **Степан**

(1897–03.01.1935) – хорунжий УСС, четар УГА, громад.-політ. діяч. Н. в м. Самбір (нині Львів. обл.). Навч. в г-зії. Активний чл. "Пласту" й драгоманив. т-ва.

Добровolecь Легіону УСС від 08.1914. Воював на Сх. фронті в складі 6-ї сотні, брав участь у більшості походів і боїв. Відзначився в битві на г. Маківка в Карпатах. 3.09.1916 поранений у бою на г. Лисоня поблизу м. Бережани (нині Терноп. обл.). За хоробрість нагороджений медаллю. Учасник польсь.-укр. війни 1918–19, під час боїв за м. Львів командував четотою кулеметників. У 02–04.1919 навч. в старшин. шк. піхоти м. Золочів (нині Львів. обл.). Згодом воював у 1-му полку 1-ї бригади УСС УГА.

Після визвол. змагань – чл. УВО, організатор молоді.

П. у м. Самбір.

Літ.: Відзначення українських Січових Стрільців // Діло. 1917. 1 квіт.; За волю України: Історичний збірник УСС. 1914–1964 / за ред. С. Ріпецького. Нью-Йорк, 1967. С. 10, 124, 246, 327, 463; *Лазарович М.* Легіон Українських січових стрільців: формування, ідея, боротьба. Тернопіль, 2016; Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Т. 2. Вінніпег, 1960. С. 319.

Микола Лазарович

ТЕРНІПІЛЬ (табір **польських інтернованих та** **військовополонених)**

У м. Тернопіль не існувало табору (у звичному розумінні) як окремої локації для інтернованих і полонених, яких розміщували в різних р-нах міста. За чисельністю Т. був 2-м на тер. ЗУНР після Косачева, табору в передмісті м. Коломия (нині Івано-Франк. обл.). Місто обрали для розташування інтернованих і військовополонених осіб, бо було віддалене від лінії фронту польсь.-укр. війни 1918–19. Утримували тут

Монастирський комплекс оо. єзуїтів у м. Тернопіль. У будівлі праворуч від костелу утримували інтернованих та полонених навесні 1919 р.

переважно поляків, а також окремих пропольськи налаштованих українців та євреїв. Доволі численною була група польс. військових, полонених у бою біля м. Микулинці (нині смт Терноп. обл.) 11.1918. Загалом у 11.1918–05.1919 у Т. перебувало бл. 1000 військовополонених, інтернованих та конфінованих (під домашнім арештом) осіб.

Інтернованих і полонених утримували в 3 будинках: в'язниці повітов. суду, 1-й г-зії та резиденції колиш. австр. військ. коменданта м. Тернопіль ("полковниківці" ("Pułkownikówka")), що була при окружній команді. Перед Великоднем ув'язнених перемістили до монастиря оо. єзуїтів. З поч. 1919 в м. Тернопіль референ-том до справ полонених та інтернованих був д-р права, пор.-суддя УГА Р. Слюсар.

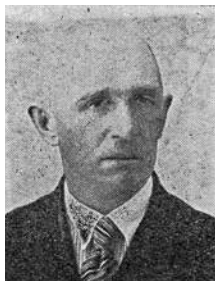
Укр. влада ставилася до військовополонених толерантно, доброзичливо. Їх могли відвідувати рідні, близькі, представники харитативних орг-цій. Їм безперешкодно надавали одяг, взуття, їжу.

Особливо опікувалися потребами табору чл. польс. К-ту пань, які допомагали полоненим та інтернованим близькою, одягом, ліками, організували

для них кухню, яка готувала щоденно бл. 1000 обідів. Продукти доставляли від польс. селян з ближніх сіл. Обмеженнями у праві на переміщення були колиш. інтерновані, звільнені під поруки К-ту пань або якогось знаного в місті українця. Для огляду стану інтернованих і військовополонених, ознайомлення з умовами їхнього утримання 13.02.1919 до м. Тернопіль прибула польс. місія МЧХ в складі М. Дулемб'янки, Т. Дідушицької та М. Опенської.

Польс. громаді м. Тернопіль було дозволено створити свій шпиталь для тих, які одужували від тифу; відкрили його 25.02.1919 в орендованій у єврея Ротштайна кам'яниці на вул. Федьковича. 20.03.1919 там лікувалося 40 хворих. Невдовзі заклад розширили, переобладнавши додатково ще 1-й поверх. Міщани-поляки надали ліжка й білизну, значною була допомога черниць римо-католи. Згромадження Сестер Святого Йосипа з монастиря на вул. Костельній.

Після відходу в ніч на 1.06 1919 кер-ва УНР (Директорії і штабу ДА УНР), що на той момент перебувало в місті, та місц. влади ЗОУНР з Тернополя комендант військ. округи Тернополя І. Цьокан випустив з ув'язнення арештованих поляків.

ТЕРШАКОВЕЦЬ
Гринь (Гриць)
Андрійович

Дж.: ДАЛО. Ф. 257. Оп. 1. Спр. 570. Арк. 3 зв. – 8 зв.; Спр. 573. Арк. 2–5. *Wspomnienia z dni inwazji ukraińskiej // Głos Polski. 1921. Nr 38. S. 1; Żybertowicz Z. Z czasów inwazji ukraińskiej w Tarnopolu I // Głos Polski. 1922. Nr 16. S. 3; Idem. Z czasów inwazji ukraińskiej w Tarnopolu II // Głos Polski. 1922. Nr 17. S. 2–3; Idem. Z czasów inwazji ukraińskiej w Tarnopolu V // Głos Polski. 1922. Nr 21. S. 2; Idem. Z czasów inwazji ukraińskiej w Tarnopolu VI // Głos Polski. 1922. Nr 23. S. 2; Idem. Z czasów inwazji ukraińskiej w Tarnopolu VII // Głos Polski. 1922. Nr 26. S. 3*

Лім.: Дуда І. Тернопіль. 1540–1944: історико-краєзнавча хроніка. Ч. І. Тернопіль, 2010. 296 с.; Чорненький Р. Табір для інтернованих осіб у Косачеві в Коломиї в період польсько-української війни 1918–1919 рр. // Stanisławów i ziemia Stanisławowska w II Rzeczypospolitej. Wojskowość. Bezpieczeństwo. Społeczeństwo. Kultura / red. nauk. M. Kardas, A. Ostanek, P. Semków. Warszawa; Stanisławów, 2016. S. 21–32; Чорненький Р., Гаврилишин П. Діяльність Комітету опіки польських жінок над військовополоненими та інтернованими особами у Коломиї в період польсько-української війни 1918–1919 рр. // Kolomyja, Pokucie i Huculszczyna w II Rzeczypospolitej. Wybrane zagadnienia / red. nauk. A. Ostanek, A. Smoliński. Warszawa, 2017. S. 32–46; Blicharski C. Tarnopol w latach 1809–1945 (od epizodu epopei napoleońskiej do wypędzenia). Biskupice, 1993. S. 226–238.

*Петро Гаврилишин,
Роман Чорненький*

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОКРУЖНА ВІЙСЬКОВА КОМАНДА

Військ.-цивільна адміністрація, ств. 13.11.1918 під орудою сот. УСС та УГА Н. Грняка; у кін. 12.1918 його замінив сот. Р. Комаринський; пізніше комендантами Т. ОВК були сот. М. Сіяк, пор. П. Вовк, сот. І. Стадник, сот. І. Цьокан.

Т. ОВК на поч. 12.1918 на базі колиш. 15-гопіх.полкуавстро-угор.арміїстворила 1-й Подільс. полк ім. С. Петлюри, який мав кіш і 4 курені. Команданти полку: сот.

О. Гарабач, підполк. В. Федорович, сот. В. Болюх. Полк брав участь у роззброєнні ешелонів з австро-угор. вояками, які поверталися з Наддніпрянщини в кін. 1918 – на поч. 1919. Сформовані з новобранців Тернополя і найближчих повітів, вишколені кілька куренів і сотень були скеровані на фронт біля м. Львів, а також на Наддніпрян. Україну на допомогу ДА УНР. На базі Т. ОВК в 2-й пол. 06.1919 також сформовано 2 бригади: 18-та Терноп. і 21-ша Збараз. для нових корпусів УГА.

Припинила існувати після залишення м. Тернопіль частинами УГА 15.07.1919.

Лім.: Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Львів, 1998; Ярославин С. Визвольна боротьба на західноукраїнських землях у 1918–1923 рр. Філадельфія, 1956.

Микола Литвин

ТЕРШАКОВЕЦЬ

Гринь (Гриць) Андрійович

(15.02.1877–28.07.1959) – селянин,

депутат УНРади, громад.-політ. діяч. Н. в с. Якимчиці (нині Городоц. р-ну Львів. обл.) у заможній сел. сім'ї. Навч. у 5-класовій нар. шк. м. Комарно (1888; нині Львів. обл.), опісля займався самоосвітою. З 14 р. – чл. т-ва "Просвіта", організатор низки її читалень у повіті й філії в м. Комарно. Чл.-засн., голова Надзірної ради місц. відділень кас с-ми Райффайзена, молочарень. Чл. Гол. ради крайового госп. т-ва "Сільський господар" у м. Львів, організатор і голова філії т-ва в Комарно. Засн. і голова осередку т-ва "Сокіл" у с. Якимчиці та с. Кліцко (нині Городоц. р-ну Львів. обл.). Чл. УНДП, з 1910 – чл. її керівного органу – ТНК. З 1913 – депутат Галиц. сейму (1913–14).

У роки РСВ служив у австр. армії. Під час облоги рос. військами м. Перемишль (нині Польща) потрапив у полон, етапований до таборів м. Самарканд (нині Узбекистан), Вольськ, Аткарськ (нині обидва Саратов. обл., РФ), Астрахань (нині Астрахан. обл., РФ) та ін. У м. Бузулук (нині Оренбурзьк. обл., РФ) Т. проводив пропагандист. роботу серед

Наукове видання

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

1918 – 1923

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

ТОМ

4

Т – Я

Автор ідеї та ініціатор видання
Микола Кугутяк

Літературний редактор
Галина Пославська

Художнє оформлення
Борис Великоголова

Верстка
Ігор Стахів

Манускрипт-Львів
вул. Енергетична, 22/10.
тел./факс: (032) 227 68 24
e-mail: petromelen@gmail.com

36 Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія : До 100-річчя Західно-Української Народної Республіки. Т. 4: Т – Я. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2021. 688 с.

ISBN 978-966-2067-72-9

Пропоноване енциклопедичне видання вперше в українській та світовій історичній науці презентує читачеві комплексне дослідження одного з найяскравіших феноменів вітчизняної історії – доби Західно-Української Народної Республіки. Енциклопедія є результатом тривалих наукових студій і сучасного творчого осмислення фундаментальних процесів українського державотворення і соборності на початку XX століття, узагальнення здобутків вітчизняної та зарубіжної історіографії у вивченні даної проблеми за роки незалежності України. На великому і якісно новому джерельному матеріалі з вітчизняних і закордонних архівосховищ і наукових бібліотек, застосовуючи сучасні методологічні підходи й останні досягнення соціогуманітарних наук, автори видання – науковці з Івано-Франківська, Києва, Львова, Чернівців, Тернополя – розглядають передумови революційного чину в Галичині, внутрішню і зовнішню політику ЗУНР, її збройну боротьбу і міжнародне становище, національні, соціально-економічні, культурні, етноконфесійні процеси в краї, партійно-політичну систему ЗУНР, її правову і законотворчу діяльність тощо. Велику увагу приділено повсякденному життю та побутові населення західноукраїнського регіону в 1918–1923 рр., просопографічним аспектам історії ЗУНР, питанням історичної персоналістики і біографістики, відомим і маловідомим історичним постатям борців за українську державність, незалежність і соборність, висвітленню різноманітних тем і сюжетів Енциклопедії за допомогою унікальних фотодокументів та оригінального, автентичного ілюстративного матеріалу. Енциклопедичне видання пропонуємо увазі учнів, студентів, аспірантів, докторантів, викладачів вищої і середньої школи, усіх, хто цікавиться історією України XX століття.

УДК 94 (477) "1918–1923"
ББК 63.3 (4 Укр)